

‘અમૃતાશીતિ’નો ૫૭મો શ્લોક આવ્યો છે.

સ્વરનિકરવિસર્ગવ્યંજનાદ્યક્ષરૈર્યદ્
રહિતમહિતહીનં શાશ્વતં મુક્તસંખ્યમ્।
અરસતિમિરરુપસ્પર્શગંધામ્બુવાયુઃ
ક્ષિતિપવનસંઘાણુસ્થૂલદિક્ચક્રવાલાયમ્ ।।

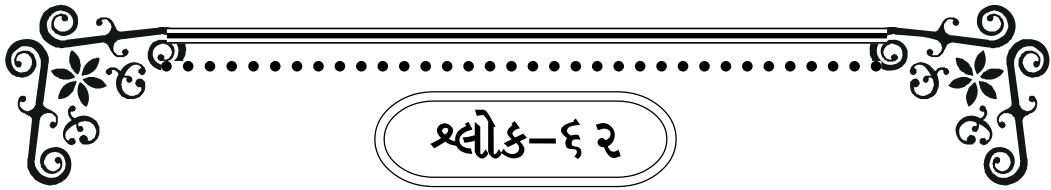
આહાહા...! ભગવાનઆત્મામાં સ્વરસમૂહ નથી. આહાહા...! આ અક્ષરના સમૂહ એ તો જડની પર્યાય છે. આત્મામાં નથી. આહાહા...! જાણે આત્મા બોલતો હોય એવું લાગે. એમ લાગે. પરંતુ એમ નથી. આત્મા તો અરૂપી ચૈતન્ય આનંદઘન છે અને અક્ષર તો પરમાણુનો પિંડ છે. એ સ્વરસમૂહ આહાહા...! ‘વિસર્ગ...’ નહિ. ભગવાનમાં વિસર્ગ.. આવે છે ને? કખગ એ વિસર્ગ પણ આત્મામાં નથી. ‘વ્યંજનાદિ અક્ષરો...’ અંક આદિના અક્ષરો, એ કંઈ પણ નહિ. એટલે ૧, ૨, ૩, ૪ વગેરે એ આત્મામાં નથી. ક, ખ, ગ, ઘ જેમ આત્મામાં નથી, એમ ૧, ૨, ૩, ૪ સંખ્યા આત્મામાં નથી. આહાહા...!

‘અહિત વિનાનું છે,...’ પ્રભુ તો અહિત-રહિત છે. અહિતની અંદર ગંધ નથી. પૂર્ણાનંદનો નાથ શિવપૂરવાસી. એ અંદર રહેલા આસી. આસી એટલે છે. અંદર સ્વરૂપે ભગવાન પૂર્ણાનંદ

એમાં અહિત-રહિત શાશ્વત છે. આહાહા..! શબ્દો તો સહેલા છે. શબ્દો શબ્દ તરીકે છે, પણ અંતર સ્વરૂપમાં નથી. વ્યવહાર વ્યવહાર તરીકે છે પણ વસ્તુમાં નથી. આહાહા..! અક્ષરોનો સ્વર, શાસ્ત્રનો સમૂદાય કાને પડે પણ એ કાંઈ તારામાં નથી. આહાહા..! શાસ્ત્ર છે. છે. કાને પડે છે, પણ વસ્તુમાં નથી. આહાહા..! તારું કામ તો તારાથી કરવાનું છે. એ શાસ્ત્રશબ્દથી પણ તારું કામ થતું નથી. આહાહા..!

‘શાશ્વત છે,...’ ભગવાન તો પ્રભુ શાશ્વત અંદર છે. ‘અંધકાર...’થી રહિત છે. આત્મામાં અંધકારનો અંશ નથી, એ તો પ્રકાશનો પુંજ છે. આહાહા..! ચૈતન્યનો સાગર ઉછળે છે. ચૈતન્ય અંદરમાં ઉછળે છે. મુનિને પ્રગટ ઉછળે છે. પર્યાયમાં ઉછળે છે. દ્રવ્યમાં ઉછળતો દેખાય છે. આહાહા..! એ ઉછળતો દેખાય એની પર્યાયમાં સમ્યગ્દર્શનનું ઉછળવું થયા વિના રહે નહિ. અંધકાર રહિત ‘તેમ જ સ્પર્શ,...’ રહિત. ભગવાનમાં સ્પર્શ નથી. કોને સ્પર્શે? કોને અડે? આહાહા..! આ બીજાની વાત છે, હોં! આ ‘યોગીન્દ્રદેવ’નો શ્લોક છે.

‘રસ,...’ નથી. ખાટો-મીઠો રસ, એ રસ આત્મામાં નથી. તેમ ટાઢો, ઉનો, શીતળ, એ કોઈ સ્પર્શ આત્મામાં નથી. ‘ગંધ,...’ સુગંધ-દુર્ગંધ આત્મામાં નથી. ‘રૂપ,...’ આત્મામાં નથી. આહાહા..! ‘પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ અને વાયુના અણુઓ રહિત છે...’ આહાહા..! પૃથ્વીના અણુઓ રહિત, પાણીના અણુઓ રહિત, અગ્નિના અણુઓ રહિત, વાયુના અણુઓ રહિત. વાયુ વાયુ તરીકે છે. આ ભગવાનમાં એ નથી. આહાહા..! ‘તથા સ્થૂલ દિક્ષક (દિશાઓના સમૂહ)..’ પૂર્વ, પશ્ચિમ એ દિશા આત્મામાં નથી. આહાહા..! એ તો ચિદાનંદ સ્વરૂપ, સહજાત્મસ્વરૂપ, પરમાનંદનો નાથ એકલો આનંદગંજ, આનંદનો પિંડ પ્રભુ, એમાં આ અક્ષર આદિ કે દિશાઓ. પૂર્વ દિશા કે પશ્ચિમ દિશા એ કોઈ આત્મામાં નથી. આહાહા..! ‘(દિશાઓના સમૂહ) રહિત છે.’ એ આધાર આપ્યો છે. હવે ટીકાકાર પોતે (શ્લોક કહે છે).

શ્લોક-૬૨

(માલિની)

દુરધવનકુઠારઃ પ્રાપ્તદુષ્કર્મપારઃ

પરપરિણતિદૂરઃ પ્રાસ્તરાગાધિપૂરઃ ।

હતવિવિધવિકારઃ સત્યશર્માધિનીરઃ

સપદિ સમયસારઃ પાતુ મામસ્તમારઃ ॥૬૨॥

વળી (૪૩મી ગાથાની ટીકા પૂર્ણ કરતાં ટીકાકાર મુનિરાજ સાત શ્લોક કહે છે) :-

[શ્લોકાર્થ :-] જે (સમયસાર) દુષ્ટ પાપોના વનને છેદવાનો કુહાડો છે, જે દુષ્ટ કર્મોના પારને પહોંચ્યો છે (અર્થાત્ જેણે કર્મોનો અંત આણ્યો છે), જે પરપરિણતિથી દૂર છે, જેણે રાગરૂપી સમુદ્રના પૂરને નષ્ટ કર્યું છે, જેણે વિવિધ વિકારોને હણી નાખ્યા છે, જે સાચા સુખસાગરનું નીર છે અને જેણે કામને અસ્ત કર્યો છે, તે સમયસાર મારું શીઘ્ર રક્ષણ કરો. ૬૨.

શ્લોક-૬૨ ઉપર પ્રવચન

‘વળી (૪૩મી ગાથાની ટીકા પૂર્ણ કરતાં ટીકાકાર મુનિરાજ સાત શ્લોક કહે છે) :’
આ ગાથા પૂર્ણ કરતા સાત શ્લોક કહે છે.

દુરધવનકુઠારઃ પ્રાપ્તદુષ્કર્મપારઃ
પરપરિણતિદૂરઃ પ્રાસ્તરાગાધિપૂરઃ ।
હતવિવિધવિકારઃ સત્યશર્માધિનીરઃ
સપદિ સમયસારઃ પાતુ મામસ્તમારઃ ॥૬૨॥

ભગવાનઆત્મા એટલે ‘સમયસાર’ કહ્યું. આત્મા કહો કે ‘સમયસાર’ કહો. આહાહા..! ભગવાનઆત્મા ‘જે (સમયસાર) દુષ્ટ પાપોના વનને છેદવાનો કુહાડો છે,...’ એ અપેક્ષાથી કહ્યું છે. એમાં છે નહિ. પણ ‘દુષ્ટ પાપોના વનને છેદવાનો કુહાડો છે,...’ એમ કહ્યું. છે નહિ. ‘દુષ્ટ પાપોના વનને છેદવાનો...’ કેમ કે પાપ હોય, પાપરૂપ વન-વિસ્તાર હોય, એને છેદે ત્યારે કુહાડો કહેવાય. પણ આત્મામાં તો એ નથી. આહાહા..! ‘જે દુષ્ટ કર્મોના પારને પહોંચ્યો છે...’ ભગવાન અંદર દુષ્ટકર્મ આવે છે... આહાહા..! અને એના ફળરૂપી ભાવ પણ પોતામાં દેખાય છે, પણ એ વસ્તુમાં નથી. આત્મતત્ત્વમાં કોઈ કર્મનું ફળ નથી. આહાહા..!

‘જે દુષ્ટકર્મોના પારને પહોંચ્યો છે (અર્થાત્ જેણે કર્મોનો અંત આણ્યો છે),...’ આહાહા..! ‘કર્મ બિચારે કૌન? ભૂલ મેરી અધિકાઈ.’ એ ભૂલ પણ સ્વરૂપમાં નથી. આહાહા..! ભૂલ તો પર્યાયમાં છે. વ્યવહાર તરીકે ભૂતાર્થ છે. ચૌદમી ગાથામાં કહ્યું ને? વ્યવહાર તરીકે ભૂતાર્થ છે, નિશ્ચય તરીકે નથી. અંદર વાસ્તવિક તત્ત્વમાં એ ચીજ નથી. આહાહા..! ‘(અર્થાત્ જેણે કર્મોનો અંત આણ્યો છે), જે પરપરિણતિથી દૂર છે,...’ રાગની પરિણતિથી ભગવાન અંતરમાં દૂર છે. પરિણતિને અડતો નથી. એવો દ્રવ્યસ્વભાવ ભગવાનઆત્મા...આહાહા..! સવારે કહ્યું હતું ને? ચાહે તો અક્ષરના અનંતમાં ભાગમાં પર્યાયમાં વિકાસ થઈ જાય, પણ વસ્તુ તો જેટલી છે તેટલી જ છે. ચાહે તો કેવળજ્ઞાન થઈ જાય. જરી કઠણ વાત છે. દ્રવ્ય તો એવું ને એવું એટલું જ છે. દ્રવ્યમાં કોઈ વધઘટ થાય છે એવું ત્રણકાળમાં બનતું નથી. એવી કોઈ અલૌકિક અચિંત્ય ચમત્કારિક વસ્તુ આત્મા છે. આહાહા..! કે અક્ષરના અનંતમા ભાગે

પર્યાય રહે, તો બીજી શક્તિ તો વિશેષ આમાં રહેવી જોઈએ ને? કે ના, એ તો જે છે એ છે. કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થાય છે ત્યારે પૂર્ણ દશા પ્રગટ થઈ, એવી દશા (પ્રગટી) તો એટલી તો અંદરમાં ઘટાડો થયો ને? આહાહા...! એમાં ખામી-બામી નથી. કેવળજ્ઞાન હોય તો ખામી નથી, અને અક્ષરના અનંતમાં ભાગે નિર્ગોદમાં રહ્યો તો પુષ્ટિ નથી. એ તો અનાદિ-અનંત એકરૂપ સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ, સમ્યગ્દર્શનનો વિષય, પૂર્ણાનંદના નાથમાં વધ-ઘટ છે નહિ. આહાહા...!

‘પરપરિણતિથી દૂર છે, જેણે રાગરૂપી સમુદ્રના પૂરને નષ્ટ કર્યું છે...’ નષ્ટ કર્યું છે એમ વાત કરે છે. પણ એમાં છે જ નહિ. પણ સમજાવવું છે ને? ‘જેણે રાગરૂપી સમુદ્રના પૂરને નષ્ટ કર્યું છે...’ આહાહા...! એવા સાચા સુખસાગરનું નીર છે. પણ વસ્તુ તો એવી ને એવી જ છે. એને કોઈ અહીંયા રાગનો નાશ કરવો (એમ નથી). એ તો રાગ હતો, તે સ્વભાવના આશ્રયે નાશ થયો માટે એમ કહે છે. બાકી સ્વભાવ છે એ નાશ કરશે તો રહેશે એમ નથી. આહાહા...! ભગવાન પૂર્ણાનંદનો નાથ, જ્ઞાન-આનંદમાં જેમ કાયમ બિરાજમાન છે, એવી ને એવી ચીજ અનાદિઅનંત છે. આહાહા...!

‘રાગરૂપી સમુદ્રના પૂરને નષ્ટ કર્યું છે...’ અર્થાત્ રાગરૂપી સમુદ્રનું પૂર જેમાં છે જ નહિ. ‘જેણે વિવિધ વિકારોને હણી નાખ્યા છે...’ આહાહા...! હણી નાખ્યા છે. યા હવન. આહાહા...! ‘જે સાચા સુખસાગરનું નીર છે...’ સાચા સુખસાગરના જળથી ભરેલો, સાચા સુખસાગરના નીરથી ભરેલો એવો પ્રભુ છે. એને કોઈ વ્યવહાર-ફ્યવહાર અંદરમાં નથી. વ્યવહાર, વ્યવહારમાં છે, અંતરમાં નથી. આહાહા...! ‘જેણે વિવિધ વિકારોને હણી નાખ્યા છે...’ આહાહા...! ‘જે સાચા સુખસાગરનું નીર છે અને જેણે કામને અસ્ત કર્યો છે...’ આહાહા...! કામ એટલે વાસના. કોઈપણ સ્વર્ગના સુખની કે કોઈ બહારના સુખની, ચીજની વિશેષતા, વિસ્મયતા, અધિકતા લાગે એવું એમાં છે જ નહિ, એનાથી રહિત છે. એને અહીં નાશ કર્યો એમ કહેવામાં આવ્યું છે.

‘તે સમયસાર...’ તે સમયસાર જુઓ! આત્મા ત્રિકાળી. ‘મારું શીઘ્ર રક્ષણ કરો.’ શીઘ્ર રક્ષણ કરો એ પર્યાય છે. ‘સમયસાર’ એ દ્રવ્ય છે. આહાહા...! એ ‘સમયસાર’ દ્રવ્યમાં એ વાત કહી, નાશ કરી એ બધી વાત વ્યવહાર છે એ બતાવ્યું છે. અંદરમાં કાંઈ નથી. એ તો નિર્મળાનંદ સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ! અમૃતના સાગરથી ભરેલો સુખસાગરનું પૂર છે, અતીન્દ્રિય આનંદનું પૂર છે. આહાહા...! આ સમ્યગ્દર્શનનો વિષય બતાવે છે. આહાહા...! એ ચીજને જાણ્યા વિના, ઉપરની બધી ક્રિયાકાંડ સંસાર છે.

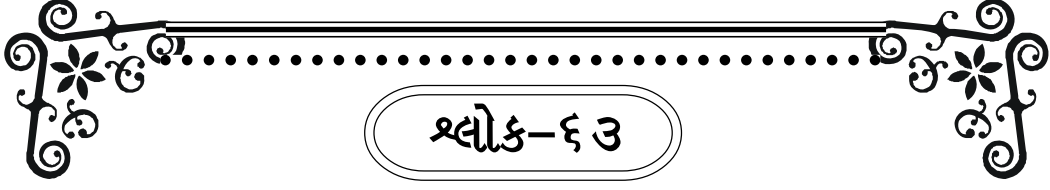
‘તે સમયસાર મારું શીઘ્ર રક્ષણ કરો.’ આહાહા...! એ ‘સમયસાર’ મેં જે દષ્ટિમાં લીધું છે તો મારી રક્ષા થશે. મને સિદ્ધપદ મળશે. એમ મારી રક્ષા કરો એમ કહ્યું છે. આહાહા...! ‘સમયસાર’ ભગવાનને મેં પકડ્યા છે, તો મારી મુક્તિ થશે એ તો પર્યાયમાં છે. એ મારી

રક્ષા કરો. રાગાદિ, વ્યવહારની વાત છોડો. મારી રક્ષા આ ‘સમયસાર’ કરશે. આહાહા...! વ્યવહારરત્નત્રયને વ્યવહારથી સત્યાર્થ કહ્યું છે પણ એ કોઈ રક્ષા કરનારી ચીજ નથી. આહાહા...! વ્યવહારથી સત્ય પણ કહ્યું છે. પણ એ કોઈ વસ્તુસ્થિતિ નથી. સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ આગળ એ ચીજની કોઈ કિંમત નથી.

‘જેણે કામને અસ્ત કર્યો છે, તે સમયસાર...’ ‘પદ્મપ્રભમલધારીદેવ’ મુનિ કહે છે, જેને ત્રણ કષાયનો અભાવ છે, જેને અકષાય, ત્રણ કષાયનો અભાવ (થઈને) આનંદ (પ્રગટ થયો) છે. અભાવ એટલે પર્યાયમાં આનંદ અને શાંતિ પ્રગટી છે. સમ્યગ્દષ્ટિને તો સમ્યગ્દર્શન મિથ્યાત્વ અને અનંતાનુબંધીના અભાવ પૂરતી શાંતિ અને સુખ આવ્યું છે. મુનિને તો ત્રણ કષાયના અભાવનું આનંદ અને સુખ આવ્યું છે. આહાહા...! એ કહે છે, એ ‘સમયસાર’ મારી રક્ષા કરો. પ્રભુ ત્રિકાળી દ્રવ્ય મારી રક્ષા કરો. મારો નાથ શાશ્વત છે, તે મારી રક્ષા કરો. આહાહા...! મારી પ્રાપ્ત નિર્મળ પર્યાયમાં એનું આલંબન છે એ રક્ષા કરો એમ કહે છે. આહાહા...! નિર્મળ પર્યાય પ્રગટ કરવામાં કોઈ વ્યવહાર કે વિકલ્પનો આધાર છે એમ નથી. વિકલ્પ, વિકલ્પપણ છે. પણ અંદરમાં એનો આધાર લાભદાયક છે, એમ બિલકુલ નથી. આહાહા...!

‘શીઘ્ર રક્ષણ કરો.’ હવે આ કમબદ્ધ ક્યાં ગયું? શીઘ્ર કહે છે ને? અલ્પકાળમાં થાઓ. એનો અર્થ એ છે, પ્રભુ! જેણે ‘સમયસાર’ પકડ્યો, તેને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવામાં અલ્પકાળ જ છે. એના કમમાં અલ્પકાળ જ છે. છે તો કમસર, કમબદ્ધ. ત્રણકાળ, ત્રણલોકમાં બધી પર્યાય કમબદ્ધ છે. આહાહા...! જે સમયે, જે કાળે, જે સંયોગે, જે પર્યાય ઉત્પન્ન થવાની છે તે થશે, થશે ને થશે જ. પણ અહીંયા તો કહે છે, કે મારી રક્ષા તો ‘સમયસાર’ કરો. આહાહા...! મારું ધ્યાન દ્રવ્ય ઉપર છે, મારું ધ્યાન પદાર્થ ઉપર છે એ જ મારી રક્ષા કરે છે. કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવામાં અને મોક્ષમાર્ગ રાખવામાં એની મદદ છે. નિશ્ચય મોક્ષમાર્ગ રાખવામાં, નિશ્ચય મોક્ષમાર્ગ ઉત્પન્ન કરવામાં અને મોક્ષ ઉત્પન્ન કરવામાં એનો આધાર છે. આહાહા...! આવી વાત છે.

આત્મા શું ચીજ છે એ લોકોએ સાંભળી નથી. આત્મા તો મહાપ્રભુ અનંત અનંત પ્રભુ શક્તિથી (ભરેલો છે). એક શક્તિ નહિ. અનંત અનંત શક્તિથી ભર્યો પ્રભુ ભગવાન એ અહીં આચાર્ય મહારાજ મુનિ કહે છે, મારી રક્ષા કરે છે. મારા ધ્યાનમાં આ ચીજ છે. એ મારી રક્ષા કરે છે. હું રાગ મંદ કરું તો મને લાભ થાય છે, એવી કોઈ ચીજ મારી પાસે નથી. આહાહા...! એક ‘સમયસાર’ મારી રક્ષા કરે છે. આહાહા...! ‘પદ્મપ્રભમલધારીદેવ’ની આ ટીકા છે. એ ૬૨મો શ્લોક થયો.

શ્લોક-૬૩

(માલિની)

જયતિ પરમતત્ત્વં તત્ત્વનિષ્ણાતપદ્મ-
પ્રભમુનિહૃદયાબ્જે સંસ્થિતં નિર્વાકારમ્।
હતવિવિધવિકલ્પં કલ્પનામાત્રરમ્યાદ્
ભવભવસુખદુઃખાન્મુક્તમુક્તં બુધૈર્યત્ ॥૬૩॥

[શ્લોકાર્થ :-] જે તત્ત્વનિષ્ણાત (વસ્તુસ્વરૂપમાં નિપુણ) પદ્મપ્રભમુનિના હૃદયકમળમાં સુસ્થિત છે, જે નિર્વિકાર છે, જેણે વિવિધ વિકલ્પોને હણી નાખ્યા છે, અને જેને બુધપુરુષોએ કલ્પનામાત્ર-રમ્ય એવાં ભવભવનાં સુખોથી તેમ જ દુઃખોથી મુક્ત (રહિત) કહ્યું છે, તે પરમતત્ત્વ જયવંત છે. ૬૩.

શ્લોક-૬૩ ઉપર પ્રવચન

હવે ૬૩મો શ્લોક.

જયતિ પરમતત્ત્વં તત્ત્વનિષ્ણાતપદ્મ-
પ્રભમુનિહૃદયાબ્જે સંસ્થિતં નિર્વાકારમ્।
હતવિવિધવિકલ્પં કલ્પનામાત્રરમ્યાદ્
ભવભવસુખદુઃખાન્મુક્તમુક્તં બુધૈર્યત્ ॥૬૩॥

આહાહા...! ‘જે તત્ત્વનિષ્ણાત (વસ્તુસ્વરૂપમાં નિપુણ)...’ છે. ભગવાનઆત્મા જેવી અસ્તિ સમ્યક્, સત્ય જેટલી છે, એમાં જે નિપુણ છે, એ ‘પદ્મપ્રભમુનિના હૃદયકમળમાં સુસ્થિત છે,...’ આહાહા...! આ મુનિપણું. એવું જે વસ્તુસ્વરૂપ નિરૂપણ, વસ્તુસ્વરૂપમાં મહા નિપુણ, તત્ત્વનિષ્ણાત ‘પદ્મપ્રભમલધારી’ મુનિ કહે છે કે મારા હૃદયકમળમાં સુસ્થિત છે. આહાહા...! ત્રણ કષાયનો અભાવ છે. મહામુનિપણું! ગજબ વાત છે, ભાઈ! આહાહા...! મુનિ તો પરમ ઈષ્ટ છે. પરમેષ્ઠીમાં મુનિ ભળી ગયા છે. એ અહીં કહે છે કે, અમારી રક્ષા તો ‘સમયસાર’ ત્રિકાળી ભગવાન, એ અમારા દ્રવ્યમાં ધ્યેય વર્તે છે, એ જ અમારી રક્ષા કરે છે.

‘જે તત્ત્વનિષ્ણાત પદ્મપ્રભમુનિના હૃદયકમળમાં...’ અહીંયા હૃદય-જ્ઞાનમાં. હૃદય એટલે જ્ઞાન, એ કમળમાં સુસ્થિત છે. મારા હૃદયકમળમાં ભગવાન પૂર્ણાનંદ સુસ્થિત છે. આહાહા...! ‘જે નિર્વિકાર છે,...’ ભગવાનઆત્મા સમ્યગ્દર્શનનો વિષય, સમ્યગ્દર્શનનું ધ્યેય, સમ્યગ્દર્શનનો આશ્રય એ નિર્વિકાર છે, એ નિર્વિકાર છે. ‘જેણે વિવિધ વિકલ્પોને હણી નાખ્યા છે,...’ આહાહા...! વિવિધ વિકલ્પ એટલે ગમે તે પ્રકારના વિકલ્પ. ગુણ-ગુણીના ભેદનો પણ વિકલ્પ જેમાં નથી. નથી તો એનો નાશ કર્યો એમ કહેવામાં આવે છે. આહાહા...! મુનિને શબ્દો થોડા પડે છે. આત્માને કઈ રીતે મુકવો, એ માટે શબ્દો થોડા પડે છે. આહાહા...! કેમ કે સ્વરરહિત છે. એ તો પહેલા કહ્યું. શબ્દરહિત છે, વાણીરહિત છે, વિકલ્પરહિત છે. હવે એને કહેવો છે કે આત્મા આવો. આહાહા...! એ તો મારા હૃદયમાં સ્થિત છે. એ તો હું જાણું છું. એમ કહે છે. એ પરમાત્મા મારા હૃદયમાં સ્થિત છે. હું જાણું છું, અનુભવું છું, એ નિર્વિકાર છે.

‘જેણે વિવિધ વિકલ્પોને હણી નાખ્યા છે, અને જેને બુધપુરુષોએ કલ્પનામાત્ર-રમ્ય...’ આહાહા...! ‘એવા ભવભવનાં સુખોથી...’ આહાહા...! ભવભવમાં દેવનું સુખ, અબજોપતિનું સુખ, કરોડોપતિનું સુખ, એ ભવભવમાં જે કલ્પનામાત્ર સુખ... આહાહા...! રમ્ય. ‘કલ્પનામાત્ર-રમ્ય...’ કલ્પનાથી માને છે. સુખ છે નહિ. સ્વર્ગમાં પણ સુખ નથી. અબજોપતિ પણ સુખી નથી. એ કલ્પનાથી માને છે કે અમે સુખી છીએ. આહાહા...! મૂઢ છે. પૈસા આદિથી સુખી, કરોડપતિ, અબજોપતિ... આહાહા...! ત્યાં ‘નાઈરોબી’ ગયા હતા. આહાહા...! પંદર તો અબજપતિ! સાડા ચારસો કરોડપતિ. સાડા ચારસો કરોડપતિ. એ તો બધું ધૂળ છે. બધા સાંભળવા આવતા હતા. અને તમે પૈસા-બૈસા લખીને મંદિરમાં ખર્ચો છો, માટે એ ક્રિયા તમે કરી શકો છો, આત્મા મંદિર બનાવી શકે છે, એમ નથી. શુભભાવ પુણ્ય છે. પુણ્યબંધ થશે. એમાં આત્માનું કલ્યાણ નથી. આહાહા...! નહિતર એ તો પચ્ચીસ લાખનું (મંદિર) બનાવવાના છે. પચ્ચીસ લાખનું એક મંદિર. સાંઈઠ લાખ રૂપિયા ભેગા કર્યા છે. આહાહા...! ચૈતન્યના આનંદ આગળ કોઈ ચીજની કિંમત નથી. કોઈ ચીજની કિંમત જ નથી. આહાહા...!

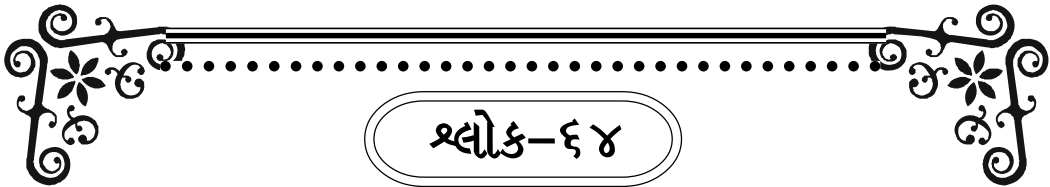
‘ભવભવનાં સુખોથી...’ કેવું? ‘બુધપુરુષોએ કલ્પનામાત્ર-રમ્ય...’ દુનિયાના સુખ કલ્પનામાત્ર-રમ્ય. આહાહા...! સ્ત્રીનું સુખ, પૈસાનું સુખ, આબરૂનું સુખ, પ્રશંસા... ઓહોહો...! ઘણી પ્રશંસા કરે તો અંદર રાજી થાય.. આહાહા...! એ બધું કલ્પનામાત્ર-રમ્ય છે. ‘કલ્પનામાત્ર-રમ્ય એવા ભવભવનાં સુખોથી તેમ જ દુઃખોથી...’ ભવભવના સુખ અને દુઃખ. અહીંયા ભવભવમાં સુખ કહ્યું ખરું. ભવભવમાં સુખ કહ્યું. દેવલોકમાં. એ કલ્પના કરે છે તો કહ્યું ખરું. ભવભવમાં સુખ અને દુઃખ. તો ભવભવમાં જે દેવલોક આદિ(માં) સુખ માને છે એ વાત કહી. આહાહા...! એ કલ્પનામાત્ર સુખ અને કલ્પનામાત્ર દુઃખ છે. એ ‘દુઃખોથી મુક્ત (રહિત) કહ્યું છે,...’ ત્રણલોકના નાથ જિનવરદેવે દિવ્યધ્વનિ દ્વારા ભગવાનને રમ્ય-કલ્પનામાત્ર ભવભવના સુખ

અને દુઃખથી રહિત કહ્યો છે. આત્મામાં એ કંઈ છે જ નહિ. આહાહા...! કલ્પના કરો કે અમે પૈસાથી સુખી છીએ, નીરોગ છીએ માટે સુખી છીએ, આઠ-દસ દીકરા સારા કમાઉં થયા માટે અમે સુખી છીએ. કલ્પના કરો. કલ્પનામાત્ર રમ્ય છે. આહાહા...!

‘તે પરમતત્ત્વ જયવંત છે.’ આહાહા...! શું કહે છે? એ દુઃખથી રહિત થયો ‘તે પરમતત્ત્વ જયવંત છે.’ આહાહા...! એ પોતાની સ્થિતિ બતાવે છે. પરમતત્ત્વ જગતમાં જયવંત નથી પણ અહીં જયવંત દેખાય છે. અમારો પ્રભુ અમને દેખાય છે. એ જયવંત છે. આહાહા...! જેવો અમે કહીએ છીએ એવો જયવંત છે. એવું અમારા અનુભવમાં આવ્યું છે. આહાહા...! એમ કહે છે.

‘પરમતત્ત્વ જયવંત છે.’ જયવંત છે એટલે કોઈકનું તત્ત્વ જયવંત છે એમ નહિ. અમારો ભગવાન પરમતત્ત્વ હૃદયમાં જણાય છે એ જયવંત વર્તે છે. આહાહા...! આ મુનિની દશા. જેને ભગવાન હૃદયકમળમાં સદા નિરંતર જયવંત વર્તે છે. આહાહા...! જેને હાલવા, ચાલવાનો, ખાવા, પીવાનો વિકલ્પમાં પણ દુઃખ લાગે. એના ઉપર લક્ષ નથી. ભગવાન નિર્મળાનંદ અંદર બિરાજમાન છે એના ઉપર દષ્ટિ થવાથી જયવંત વર્તે છે. એવો રાગાદિ આવ્યો માટે અડચણ થઈ કે વિઘ્ન આવ્યું એમ નથી. આત્મા અંદર જયવંત વર્તે છે. આહાહા...! અમારી પર્યાયના અનુભવથી અમે કહીએ છીએ કે આ આત્મા આવો જયવંત વર્તે છે. આહાહા...! ગજબ વાત છે. દિગંબર મુનિઓની એક એક ભાષા બહુ ઊંડી, ઘણી ઊંડી. જયવંત વર્તે છે એ સમજાશું? ભગવાન જયવંત વર્તે છે.

અહીં તો ‘દુઃખોથી મુક્ત (રહિત) કહ્યું છે, તે પરમતત્ત્વ જયવંત છે.’ આહાહા...! અમારી દષ્ટિમાં, જ્ઞાનમાં એ આવ્યું છે. જે વસ્તુ જણાઈ નથી એને જયવંત કેમ કહેવાય? આ ચીજ આવી છે, આ વસ્તુ આવી છે, એ વસ્તુ જણાયા વગર આવી છે એમ કેમ કહેવી? આહાહા...! મુનિરાજની મસ્તી છે! આ ભગવાન, જે અમે કહ્યો, તે અમારા જ્ઞાનમાં, ખ્યાલસહિત અમને જયવંત વર્તે છે એમ કહે છે. આહાહા...! એ ૬૩મો શ્લોક થયો.

શ્લોક-૬૪

(માલિની)

અનિશમતુલબોધાધીનમાત્માનમાત્મા
સહજગુણમણીનામાકરં તત્ત્વસારમ્ ।
નિજપરિણતિશર્માભ્નોધિમજ્જન્તમેનં
મજતુ ભવવિમુક્ત્યૈ ભવ્યતાપ્રેરિતો યઃ ॥૬૪॥

[શ્લોકાર્થ :-] જે આત્મા ભવ્યતા વડે પ્રેરિત હોય, તે આત્મા ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે નિરંતર આ આત્માને ભજો-કે જે (આત્મા) અનુપમ જ્ઞાનને આધીન છે, જે સહજગુણમણિની ખાણ છે, જે (સર્વ) તત્ત્વોમાં સાર છે અને જે નિજ પરિણતિના સુખસાગરમાં મગ્ન થાય છે. ૬૪.

શ્લોક-૬૪ ઉપર પ્રવચન

૬૪ મો શ્લોક.

અનિશમતુલબોધાધીનમાત્માનમાત્મા
સહજગુણમણીનામાકરં તત્ત્વસારમ્ ।
નિજપરિણતિશર્માભોધિમજ્જન્તમેનં
મજતુ ભવવિમુક્ત્યૈ ભવ્યતાપ્રેરિતો યઃ ॥૬૪॥

આહાહા...! ‘જે આત્મા ભવ્યતા વડે પ્રેરિત હોય,...’ આહાહા...! પોતાની યોગ્યતા દ્વારા પ્રેરિત થયો છે. ભવી તો ભલે અનંત હોય. અભવી તો અનંતમે ભાગે છે. એક અભવી અને અનંત ભવી. એમ જીવની સંખ્યા છે. પણ અહીંયા અનંત ભવીમાં પણ જેને ભવ્યતા પ્રેરિત થઈ છે. આહાહા...! અંતરમાં આત્માની યોગ્યતા પ્રેરિત થઈ છે. આહાહા...! ‘ભવ્યતા દ્વારા પ્રેરિત હોય, તે આત્મા ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે...’ આહાહા...! નહિતર તો પંચમઆરો છે ને, પ્રભુ! પંચમઆરાના મુનિ મોક્ષે નહિ જાય, દેવમાં જશે.

અહીં તો કહે છે, ‘ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે નિરંતર આ આત્માને ભજો-..’ ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે નિરંતર આત્માને ભજો. બીજો કોઈ હેતુ નહિ. આહાહા...! ભવનો અભાવ કરવા માટે પ્રભુ! તારા આત્માને તું ભજ, તારો ભગવાન તારી પાસે છે. પાસે છે શું? તું ભગવાન જ છો. આહાહા...! કેમ બેસે? એક જ્યાં કેરીનો રસ સારો આવ્યો હોય, થાળીમાં પૂરણપોળી આવી હોય, ત્યાં અંદરમાં ગલગલિયા થઈ જાય. અરે...! પ્રભુ! એ ચીજની તો આત્મામાં ગંધ પણ નથી. તું એને જોવે છે એ પણ વ્યવહાર છે. એને જોવે છે એ વ્યવહાર છે. પોતાને જોવું એ નિશ્ચય છે. આવી ચીજમાં લલચાણો? આહાહા...!

અહીં કહે છે, ‘ભવ્યતા વડે પ્રેરિત હોય, તે આત્મા ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે નિરંતર આ આત્માને ભજો-’ ભવથી વિમુક્ત (થવા માટે) આત્માનું ભજન. ભગવાનનું ભજન પણ નહિ. ભક્તિ બે પ્રકારની છે : નિજભક્તિ અને પરભક્તિ. ‘જયસેનાચાર્ય’ની ટીકામાં છે. ‘સમયસાર’ની ટીકામાં બે પ્રકારની ભક્તિ છે. નિજભક્તિ અને પરભક્તિ એવો પાઠ છે. એ નિજભક્તિ પોતાને કલ્યાણકારક છે. પરભક્તિ તો પુણ્યબંધનું કારણ છે. આહાહા...! ‘સમયસાર’ ‘જયસેનાચાર્ય’ની ટીકામાં છે. આહાહા...!

અહીંયા કહે છે, ‘આત્મા ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે...’ કોઈપણ હેતુ કરીને તું દયા, દાન, વ્રતનો વિકલ્પ કર એ કોઈ વસ્તુ નથી. એ તો મિથ્યાત્વ છે. આહાહા...! કંઈપણ રાગાદિ કરું અને એમાંથી કાંઈક મળશે, એ તો મિથ્યાત્વ છે. અહીંયા તો ‘ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે નિરંતર આ આત્માને ભજો—’ આત્માને ભજો, આત્માની ભક્તિ કરો. એ અતીન્દ્રિય આનંદનો નાથ, તેની સન્મુખ થઈને એને ભજો. પરથી વિમુખ થઈને, પ્રભુની સન્મુખ થઈને પ્રભુને ભજો. આહાહા...! ગજબ વાત છે. અરે...! મૂળ વાત સાંભળવા મળે નહિ એ ક્યારે કરે બિચારા? આહાહા...!

આજે ‘લંડન’થી કાગળ આવ્યો છે. ‘પ્રેમચંદ’ છે ને એક? એક ‘પ્રેમચંદ’ છે. બહુ વૈરાગી ને ‘લંડન’માં મહાજન છે. કાગળ આવ્યો હતો. એટલી ખુશાલી... ખુશાલી... એમ કહે છે, અમે વાંચીએ છીએ એમાં એટલો આહવાદ અમને આવે છે, કે આ અનાર્થ દેશમાં અમને શું ચીજ મળી! સ્વાધ્યાય કરે છે. ૨૫-૫૦ માણસો એકઠા થાય છે. થોડા-થોડા વધે છે. ‘લંડન’માં પણ વાંચે છે અને વધે છે. આહાહા...! ‘લંડન’ હોય કે કાઠિયાવાડ હોય, આત્મામાં શું છે? આત્મામાં તો દેશ છે નહિ એ તો પહેલા કહ્યું. આત્મામાં દિશા નથી ત્યાં દેશ ક્યાંથી હોય? આત્મામાં દિશા નથી. પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ આદિ દિશા નથી ત્યાં દેશ ક્યાંથી આવ્યો? આહાહા...! એનો સ્વદેશ તો પરમાત્માસ્વરૂપ એ પોતાનો સ્વદેશ છે. ત્યાં ભગવાન બિરાજે છે. આહાહા...!

‘ભવથી વિમુક્ત થવા અર્થે નિરંતર આ આત્માને ભજો—કે જે (આત્મા) અનુપમ જ્ઞાનને આધીન છે...’ જુઓ! કહે છે, ભજો એમાં ભજી શકાય છે કે નહિ? ભજો એમ કહ્યું પણ ભજી શકાય છે કે નહિ? તો કહે છે, ‘અનુપમ જ્ઞાનને આધીન છે...’ આહાહા...! પણ અનુપમ જ્ઞાનના આધીન, હોં! શાસ્ત્રજ્ઞાનને આધીન નહિ. અનુપમ. અંતરમાં જે જ્ઞાનને ઉપમા નથી એવો અનુપમ જ્ઞાનને આધીન આત્મા છે. આહાહા...! કોઈ શાસ્ત્રના જ્ઞાનથી મળી જાય એ ચીજ એવી નથી. એ તો પહેલા કહ્યું ને? સ્વર, વ્યંજન, અક્ષર, વિસર્ગ કાંઈ આત્મામાં નથી. જે નથી એનાથી આત્મા કઈ રીતે મળે? આહાહા...!

‘જે (આત્મા) અનુપમ જ્ઞાનને આધીન છે...’ ઓહોહો...! શબ્દો તો બહુ થોડા છે. અનુપમ જ્ઞાન—જેની ઉપમા ન દઈ શકાય, એવું અંતરમાં જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું, અંતર જ્ઞાનમાં જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું, એ અનુપમ જ્ઞાનને આધીન ભગવાન છે. એ અનુપમ જ્ઞાનને આધીન ભગવાન પ્રાપ્ત થાય છે. કોઈ બાહ્યજ્ઞાનથી આત્મા પ્રાપ્ત થતો નથી. આહાહા...! ગજબ વાત છે. વ્યવહાર છે. વ્યવહારને પણ વ્યવહાર તરીકે ભૂતાર્થ કહ્યો છે. છે તરીકે છે, આદરણીય નથી, અનુસરણ કરવા લાયક નથી. આહાહા...! અહીંયા કહે છે, કે અનુપમ જ્ઞાનને આધીન. શાસ્ત્રજ્ઞાનને આધીન પણ એ નથી. એ તો અંતર ઉપમા રહિત ભગવાન બિરાજે છે, એની સન્મુખનું જ્ઞાન, એ જ્ઞાનને આધીન છે. એ જ્ઞાનને આધીન ભગવાન જણાય છે. આહાહા...!

એક એક બોલ કઠણ પડે. આહાહા..!

‘સહજગુણમણિની ખાણ છે,...’ પ્રભુ કેવો છે? સ્વભાવિક ગુણમણી, ગુણરત્ન. ગુણરત્નની ખાણ છે. અનંતા... અનંતા... અનંતા... અનંતા... ગુણમણિની ખાણ છે. આહાહા..! જે ખાણમાંથી કાઢતા કાઢતા પાર ન આવે. અનંતગુણ કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થઈ જાય તો પણ પાર ન આવે એવો એ ખજાનો છે. આહાહા..! એવો આ આત્મા નિજ ખજાનો છે. ‘સહજગુણમણિ...’ સ્વભાવિકગુણરૂપી રત્નની ખાણ. આહાહા..! દુનિયાના રત્ન-ફતન.. ‘રજનીભાઈ’! તમારા રત્નની કિંમત અહીં કાંઈ ન મળે એમ કહે છે. આહાહા..! અહીં કરોડો રૂપિયા હોય એ જાણે (કે) અમે કેવા સુખી. દુઃખી છે. પરદ્રવ્ય તરફના લક્ષમાં આપદા અને વિપદા છે.

એ અહીં કહે છે. ‘અનુપમ જ્ઞાનને આધીન છે,...’ આહાહા..! અને ‘સહજગુણમણિની ખાણ છે,...’ એ અનુપમ જ્ઞાન પ્રગટ કરવા માટે કોઈ બહારના આધારની જરૂર નથી. આહાહા..! પ્રભુ! તું પૂર્ણાનંદની ખાણ છે ને, નાથ! આહાહા..! અનંતગુણરૂપી મણિરત્ન. અનંતગુણરૂપી રત્ન-મણિની ખાણ. આહાહા..! એમાંથી સંસાર ઉત્પન્ન થાય એવી તારી ચીજ નથી. આહાહા..! રાગ ઉત્પન્ન થાય એવી કોઈ વસ્તુ જ નથી. ‘સહજગુણમણિની ખાણ છે,...’ એ તો સ્વભાવિક ગુણમણિની ખાણ છે. નિર્મળ ગુણની પરિણતિ પ્રગટ થાય એવી ખાણ છે. આહાહા..! નિર્મળ ગુણની અવસ્થા, પરિણતિ પ્રગટે એવી એ ખાણ છે. કોઈ રાગથી નિર્મળ પરિણતિ પ્રગટે છે, વ્યવહાર કરતા કરતા થશે. વ્યવહાર છે પણ એનાથી પ્રગટતું નથી. આહાહા..!

‘સહજગુણમણિની ખાણ છે, જે (સર્વ) તત્ત્વોમાં સાર...’ આહાહા..! નવતત્ત્વ ભલે કહો, મોક્ષતત્ત્વ કહો, સંવર-નિર્જરા તત્ત્વ, ધર્મતત્ત્વ, પણ સર્વ તત્ત્વમાં સાર આત્મા છે. એ તો બધી પર્યાય છે. આહાહા..! એક-એક શબ્દ આ છે. ‘ધન્નાલાલજી’! ધન્ય કરે એ ધન્નાલાલ છે અહીં તો. આહાહા..! એવી વાત છે. ઘણો ફેર થઈ ગયો.

સૌનું કલ્યાણ થાઓ. બધા ભગવાન છે. અરે..! દુઃખી કોઈ ન રહો. પરિભ્રમણ કોઈને ન રહો. આહાહા..! દુઃખ જેમ પોતાને રુચતું નથી એમ સર્વ જીવોને નથી રુચતું. પ્રભુ! તમે સુખની ખાણ, મણિરત્નની ખાણ છો ને! એમાંથી સુખ નીકળોને, પ્રભુ! હાથે કરીને દુઃખી (થાય એ ન હો). અસ્તિતત્ત્વ, મણિરત્નથી ભરેલું તત્ત્વ, એની સન્મુખ ન દેખતા, બાહ્ય સન્મુખ જોઈને દુઃખી થાય છે, પ્રભુ! એ તને ન હો. આચાર્યોનો પોકાર છે. સર્વ જીવો... આહાહા..! આત્મા આનંદને પ્રાપ્ત કરો. આહાહા..! તારી ચીજ તને પ્રાપ્ત થાય એમાં શું છે? તારી વસ્તુ જ એવી છે. શું કહ્યું? જુઓ!

‘તત્ત્વોમાં સાર છે...’ બધા તત્ત્વો. સંવર, નિર્જરા, મોક્ષ આદિ ગમે તે તત્ત્વ હોય, એમાં સાર તો પ્રભુ છે. આહાહા..! ‘અને જે નિજ પરિણતિના સુખસાગરમાં મગ્ન થાય

છે.’ વર્તમાન પછી એક લીધી. શું કહ્યું? કે આમ છે.. આમ છે... એમ કહે છે, પણ એમ અમારી પરિણતિમાં ભાસ થયો છે માટે એમ કહીએ છીએ. શું કહ્યું? ‘જે નિજ પરિણતિના સુખસાગરમાં મગ્ન થાય છે.’ આહાહા...! વર્તમાન સુખ અને અતીન્દ્રિય આનંદની નિજ પરિણતિ, એવા ગુણસાગરમાં, ‘સુખસાગરમાં મગ્ન થાય છે.’ એ પર્યાય લીધી. આ પરિણતિ દ્વારા જીવ જયવંત વર્તે છે એમ કહેવાય છે. જે ચીજ દષ્ટિમાં આવી નથી, જ્ઞાનમાં જોય થઈ નથી, એ ચીજમાં સ્થિર થવું એ તો ક્યાંથી બને? પ્રભુ! જ્ઞાનમાં જોય આવે છે, જોયનું જ્ઞાન થાય છે ત્યારે એમાં લીન થવાની વાત છે. ચારિત્ર તો ત્યારે થાય છે. આહાહા...!

અહીં એ કહે છે, ‘જે નિજ પરિણતિના...’ નિજ પરિણતિ એટલે વીતરાગ પરિણતિ. આહાહા...! રાગરહિત નિજ, નિર્વિકલ્પ પરિણતિ-દશા, નિર્વિકલ્પ દશા દ્વારા ‘સુખસાગરમાં મગ્ન થાય છે.’ એવી ચીજ છે, એ ચીજની જ્યાં દષ્ટિ થઈ, તો નિજ પરિણતિના સુખસાગરમાં આત્મા મગ્ન થાય છે. આહાહા...! સમજાણું કાંઈ? એવો આત્મા છે.. (છે.. એમ નહિ.) છે પણ છે એમ જ્ઞાનમાં આવ્યું, ત્યારે એ છે. તો છે એવી પરિણતિ પણ થઈ. નિજ આત્માની સુખસાગરની પરિણતિમાં, છે એમ ભાસ્યું છે. આહાહા...!

એકવાર કહ્યું હતું ને? ‘વીરજીભાઈ’ના દીકરાએ પૂછ્યું હતું. ‘ત્રિભુવનભાઈ’ ‘રાજકોટ’ રહે છે ને? કહેતા કે કારણ પરમાત્મા... કારણ પરમાત્મા તમે કહો છો, તો કારણ પરમાત્મા હોય તો કાર્ય તો આવવું જોઈએ. કોણે ના પાડી? કીધું. પણ કારણપરમાત્મા અંદર અનુભવમાં છે એમ આવે તેને કારણપરમાત્મા છે, કે કારણપરમાત્મા લક્ષમાં ધારી લીધું અને વસ્તુ તો ખ્યાલમાં (-ભાસમાં) આવી નહિ, તો કારણપરમાત્માનું કાર્ય કઈ રીતે થાય? આહાહા...! કારણપરમાત્મા છે... આહાહા...! પણ એ છે એનો પર્યાયમાં ખ્યાલ આવ્યા વિના એનું અસ્તિત્વ-હયાતી, હયાતીનો અનુભવ અને પર્યાયમાં આનંદ આવ્યા વિના, એની હયાતી કઈ રીતે સ્વીકારી? માટે કારણપરમાત્માનો સ્વીકાર કરનારને કાર્યમાં આનંદ આવ્યા વિના રહેતો જ નથી. એ પ્રશ્ન કર્યો હતો.

‘વીરજીભાઈ’. કાઠિયાવાડમાં દિગંબરના શાસ્ત્રનો પ્રથમ અભ્યાસ ‘વીરજીભાઈ’નો. ‘વીરજી વકીલ’. ૯૧-૯૨ વર્ષે ગુજરી ગયા. ‘જામનગર’. ઘણાં વર્ષનો અભ્યાસ. દિગંબરના શાસ્ત્રનો કાઠિયાવાડમાં પહેલો વહેલો અભ્યાસ એને. મરતા સુધી એ અભ્યાસમાં જ દેહ એમાં ને એમાં છૂટી ગયો. એના દીકરાને આ જરા પ્રશ્ન થયો. કે તમે કારણપરમાત્મા કહો છો કે બધા કારણપ્રભુ ભગવાન છે, તો કારણ છે તો કાર્ય આવવું જોઈએ. પ્રભુ! કાર્ય તો આવે છે પણ ક્યારે? એ કારણ પ્રભુ ભગવાન સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ છે, એવું જ્ઞાન અનુભવમાં આવ્યા વિના છે એમ આવ્યું ક્યાંથી? એ છે એ તને ક્યાંથી આવ્યું? એના જ્ઞાનમાં જ્ઞાન થયા વિના, પ્રતીત આવ્યા વિના, વેદન થયા વિના એ છે એમ કઈ રીતે માન્યું? એની હયાતીનો સ્વીકાર કોણે કર્યો? આહાહા...! અને હયાતીનો સ્વીકાર કરે અને કાર્ય ન થાય

(એમ બને જ નહિ). નહિતર કારણપરમાત્મા તો બધા પાસે છે. અત્યારે પણ અભવી પાસે કારણપરમાત્મા છે. સમજાણું કાંઈ?

ભગવાન કારણપરમાત્મા છે પણ તમે કારણને સ્વીકારો, પર્યાયમાં વીતરાગી પર્યાય બનાવીને વીતરાગી કારણપરમાત્માને સ્વીકારો, ત્યારે તને કારણપરમાત્મા છે. આહાહા...! નહિતર કારણપરમાત્મા તો બધાને, અભવીને પણ છે. કદી લક્ષ દેતા નથી, કોઈ દિ' એના ભવ ઘટતા નથી. અભવી પણ સર્વ જીવ સિદ્ધ સમ છે. 'શ્રીમદ્' કહે છે. 'સર્વ જીવ છે સિદ્ધ સમ' કોઈ જીવ (બાકી ન રાખ્યા). એ તો પર્યાયમાં ફેર છે. અંદરમાં વસ્તુ પરમાત્મા અતીન્દ્રિય આનંદનો નાથ, સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ, અનંતગુણનો દરિયો છે. પણ છે એનો સ્વીકાર કરે તેને છે. વીતરાગી પર્યાયથી સ્વીકાર કરે ત્યારે છે. રાગથી સ્વીકાર કરે તો એનામાં રાગ નથી તો સ્વીકાર ક્યાંથી થશે? સમજાણું કાંઈ? પુણ્યનો વિકલ્પ છે રાગ, વ્યવહાર પણ આવશે. પણ એનાથી સ્વીકાર નહિ થાય. એનાથી રહિત થાય છે ત્યારે સ્વીકાર થાય છે. સ્વીકાર થાય છે તેને કારણપરમાત્મા, એનું ફળ આવ્યું. એ ફળ દ્વારા એની હયાતીની કબુલાત કરી તેને કારણપરમાત્મા છે. બીજાને કારણપરમાત્મા છે એ કાને સાંભળી લીધું. આહાહા...!

એ અહીં કહે છે. 'જે નિજ પરિણતિના સુખસાગરમાં મગ્ન થાય છે.' આહાહા...! ત્રણલોકના નાથ પરમાત્માની દૃષ્ટિ કરવાથી... આહાહા...! 'નિજ પરિણતિના સુખસાગરમાં મગ્ન થાય છે.' આ પર્યાયની વાત છે. એની સન્મુખ થાય અને નિજ પરિણતિ સુખસાગર ઉત્પન્ન ન થાય એમ કદી બનતું નથી. અને એની સન્મુખ ન થાય અને સુખની પરિણતિ ઉત્પન્ન થાય, એમ પણ કદી ઉત્પન્ન થતું નથી. આહાહા...! આવી આકરી વાત.

બાળબચ્ચા પણ પ્રભુ છે. બધા પ્રભુ જ છે. અરે...! નિગોદના જીવ પ્રભુ છે. આહાહા...! એક અંગુલના અસંખ્યમા ભાગમાં એક ડુંગળી, પ્યાજ. એક આટલી કટકીમાં... આહાહા...! અસંખ્યાત શરીર. એક શરીરમાં સિદ્ધથી અનંતગુણ જીવ, એના અસ્તિત્વની કબુલાત, પોતાના અસ્તિત્વની કબુલાત વિના પરના અસ્તિત્વની વ્યવહારે કબુલાત થતી નથી. સમજાણું કાંઈ?

પોતાનું અસ્તિત્વ અહીંયા નિજસાગરથી ભર્યું છે, એવા 'નિજ પરિણતિના સુખસાગરમાં મગ્ન થાય છે.' ત્યારે આત્મા છે, કારણપરમાત્મા છે, પ્રભુ છે, એમાં રાગ નથી. એ પરમાત્મા ધ્રુવ છે. ત્યારે પર્યાયમાં પરિણતિ સન્મુખ થઈને થઈ એમ પ્રતીતમાં આવે છે. એ વિના પ્રતીતિ થતી નથી. આહાહા...!

(શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)